Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

Nr. 8. Dnia 21. Lutego 1857.

Do historyi praw przeciwko lichwie.

Przez
Aleksandra hr. Stadnickiego.

(Dokończenie. Obacz Nr. 3, 4, 5, 6 i 7 Dodatku tygodniowego.)

V.

O zniesieniu lub modyfikacyi istniejących praw w państwie Austryackiem przeciwko lichwie.

Wykazawszy w poprzedzającym artykule jak stały przez całe pół wieku otworem wszystkie źródła kredytu hipotecznego i osobistego dla właścicieli ziemskich w Galicyi, jak skwapliwie z wszystkich tych źródeł czerpali, i jakie korzyści ta łatwość kredytu przyniosła, małoco mamy powiedzieć z tego stanowiska, o zamiarze zniesienia istniejących ograniczeń stopy procentowej, albo przynajmniej zmodyfikowania takowych. Kto jak my nie w braku kredytu ale w nadmiarze onegoż jedną z głównych przyczyn upadku tylu majątków ziemskich Galicyi i powtarzających się przesileń finansowych upatruje, ten nie przemyśliwa nad nowemi środkami rozszerzenia tego kredytu.

Ale gdybyśmy ułatwienia kredytu hipotecznego mieli na oku, nie szukalibyśmy pewnie środka potemu w podniesieniu prawnej stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych. Małe podwyższenie (np. o 1%) nie znęci kapitałów w papierach rządowych i industryalnych korzystniejszą lokacyę znajdujących. Znaczniejsze podwyższenie zaś podług naszego zdania właśnie przeciwny odniosłoby skutek. Podniosłszy raz do 8% lub 10% prawną stopę procentową od długów hipotecznych, trzeba oraz orzec, czy podniesienie to ma przysługiwać istniejącym już wierzycielom hipotecznym lub nie, tj. czy wszyscy co na 5% na realności ziemskie lub miejskie pieniądze swe już wypożyczyli, mogą od nich po ogłoszeniu nowej ustawy 8% lub 10% żądać, lub czy muszą aż do umorzenia długu kontentować się owym niższym procentem, któren sobie pierwotnie wymówili. W pierwszem przypuszczeniu łatwoby się stać mogło, iż późniejsi hipotekarni wierzyciele w razie przedaży egzekucyjnej na stratę swego kapitału narażeni zostaną. Jasną jest rzeczą albowiem, że wierzytelności, które w drugiej i trzeciej pozycyi tabularnej jeszcze zupełne bezpieczeństwo znajdują, dopóki pierwszy wierzyciel za dziesięć lat po 5% tylko likwidować może, to bezpieczeństwo zupełnieby utraciły, skoroby ten wierzyciel za tą samę liczbę lat zaległe procenta po 10% rocznie likwidował.

W drugiem przypuszczeniu zaś tj. odmówiwszy wierzycielom prawo do podniesienia procentu od zahipotekowanych już wierzytelności, można być pewnym, że wszyscy swoje kapitały wymówią i tem samem dłużników swych na niesłychane kłopoty narażą.

Podniesienie dozwolonej stopy procentowej mogłoby się zatem okazać korzystnem tyko dla właścicieli realności, żadnemi długami prywatnemi jeszcze nie obciążonych, o ile nadzieja większego procentu może znęcić kapitalistów do lokowania na nich swych kapitałów. Lecz i ta zachętka na pierwszy raz by tylko działała. Każdy albowiem, który zajrzawszy do tabuli, realność taką już długiem na 10% obciążoną znajdzie, pewnie na nią dla wyżwyłuszczonych powodów, trudniej lub mniejszą kwotę pożyczy, niżby to teraz, gdzie stopa prawna 5% przekroczyć nie może, uczynił. Zamiast rozszerzenia kredytu realnego, ścieśniłoby go więc znaczniejsze podwyższenie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych, ścieśniłoby go w miarę tego podwyższenia.

A kiedy stopę tą prawie wszystkie prawodawstwa europejskie na 5% postanowiły, kiedy mamy w Galicyi kilka milionów kapitałów miejskich, funduszowych i pupilarnych wypożyczonych na dobra ziemskie za prowizyę 5%, kiedy towarzystwo kredytowe na taki procent właścicielom ziemskim ciągle pożyczki udziela, i jeszcze tym procentem kapitał dłużny umarza, a kurs listów zastawnych 4% tylko przynoszących dowodzi, iż u nas wiele jeszcze się znajduje kapitalistów rentą 5% się kontentujących, byle pewni byli regularnej wypłaty procentów i kapitał zabezpieczony widzieli — kiedy nakoniec tak grunta jak domy więcej nad 5% dochodu nie przynoszą, a z tego dochodu głównie procenta długów hipotecznych opłacane być muszą — nie możemy upatrzyć w stosunkach pieniężnych dalszego żadnego powodu do podniesienia prawnej stopy procentowej nad teraźniejszą — pomijając, że niezbędne a wyżej już wykazane następstwa tego podniesienia znaczneby wstrząśnienia w stosunkach pieniężnych a tem samem i w gospodarstwie za sobą pociągnęło.

Mówiliśmy dotąd tylko o podniesieniu stopy procentowej dla długów hipotecznych. O zniesieniu albowiem zupełnem każdego ograniczenia stopy procentowej dla długów tego rodzaju, naszem zdaniem mowy nawet być nie może. — Zostawiwszy raz w tym względzie zupełną wolność stronom kontraktującym, niemożnaby zabronić wierzycielom hipotecznym podnieść w drodze dodatkowej umowy z dłużnikiem stipulowaną poprzednio stopę procentową, a takowe dowolne podwyższanie musiałoby koniecznie narażać na straty wierzycielów, poźniej na tej samej realności zahipotekowanych, a przynajmniej osłabić bezpieczeństwo tabularne ich wierzytelności.

Trzebaby zatem odmawiać bezpieczeństwo tabularne wszelkim wyższym procentom poźniej dopiero stipulowanym; coby znowu wypowiedzenie wyżej polokowanych kapitałów za sobą pociągnęło, a na każdy przypadek ekstrykacye już i tak trudne jeszcze by utrudniło, i przewlekło. Ktoby nareście, jak już wytknęliśmy, nawet na drugą pozycyę hipoteczną pożyczał, gdyby pierwszy dług na 20% zaciągnięty znalazł.

Niepojmujemy przeto w ogólności kredytu hipotecznego, niepojmujemy żadnego dobrze organizowanego systematu hipotekarnego bez stałej i umiarkowanej stopy procentowej dla długów hipotecznych; a cóż dopiero w państwach, gdzie prawodawstwo, jak w Austryi, wszystkim zaległym procentom, byleby zadawnienie ich potrzebnemi krokami sądowemi przerywane było, takie same pierwszeństwo tabularne jak samemu kapitałowi dłużnemu przyznaje.

Dla tego też mienimy, że zapytanie wysokich władz, **czyby nie wypadało znieść zupełnie ograniczenie stopy procentowej od pożyczek**, odnosi się tylko do długów **nie hipotecznych**.

Wątpimy wprawdzie, by takie zniesienie do zniżenia stopy procentowej się przyczyniło, na którą takie pożyczki zwykle w Galicyi, zwłaszcza na weksle udzielane bywają, owszem myślimy, że one w tym względzie nic a nic nieodmieni. Przyznajemy atoli, że istota i wymagania tego rodzaju kredytu, już dla tego są zupełnie odmienne, że pożyczki nie hipoteczne na krótki czas, i po największej części na weksle zaciągane bywają, do których ograniczenie stopy procentowej trudniej zastosować się da.

Raz że przekroczenie postanowionego *maximum* przy takich długach, zwłaszcza, gdy kilka Girów wekslu zaszło, trudno dowieść się da; **powtóre** że już istniejące prawodawstwo austryackie, pożyczki z interesów kupieckich wynikające, właśnie dla tego, że się takie transakcye wekslami odbywają, zpod mocy obowiązującej praw przeciwko lichwie wyłączało, a odkąd wszyscy do wystawienia wekslów zarówno są uprawnieni, między interesem kupieckim a nie kupieckim, między wekslem kupca a prywatnego rozróżniać trudno. Niewidzimy nareście żadnego powodu, dla czego by i ziemianin **na krótki czas** na wyższy procent pożyczkę zaciągnąć nie miał, skoro takową znaczny zysk na drodze spekulacyi osiągnąć, albo wydatek opędzić może, którym się od daleko większej straty zabezpiecza.

Zgadzamy się przeto co do wekslowych pożyczek na zwolnienie, nawet na zupełne zniesienie istniejących ograniczeń stopy procentowej, ale zgadzamy się na nie tylko w tem przypuszczeniu, że to zwolnienie do pożyczek na krótki czas zaciągniętych się ograniczy, i że prawodawstwo środki obmyśli, aby takie długi na lata i lata się nie przedłużały, a tem mniej przez intabulacyę w dług hipoteczny się przemieniały, jednem słowem, aby położono tamę praktyce w poprzedzającym artykule opisanej, która hipoteki galicyjskie

taką masą długów wekslowych obciążyła. Praktyka ta nieda się poskromić przyjęciem rozporządzeń kilka razy przytoczonych prawodawstwa badeńskiego tj. rozporządzeń zabraniających likwidowania wyższych niż 6% prowizyi do hipoteki. Wszakże i teraz sędzia wierzycielowi wekslowemu tylko 6% od zapadłego terminu wekslowego przysądza i tylko 5% procent przeciwko hipotece likwidowany być może, a przecież znaleźli lichwiarze sposób podwojenia swego kapitału prostem przedłużeniem weksłów tak długo, póki swej wierzytelności znacznie nie pomnożą. Wypadłoby chyba orzec, że przy ekstrykacyi wierzycielów w razie przedaży egzekucyjnej tak właściciel hipoteki sprzedajnej, jak poźniejsi w hipotece wierzyciele mają prawo żądać, aby od długu wekslowego w drodze egzekucyjnej zahipotekowanego, także za pewny czas przed hipotekowaniem onego ubiegły tylko 6% likwidowane być mogły i tego samego pierwszeństwa jak sam kapitał używały, albo żeby nawet wszystkie procenta od dnia pożyczki wyżej nad 6% pobierane od kapitału dłużnego odtrącone zostały. Niezdaje nam się atoli, aby takie rozporządzenie z powagą prawomocnego nakazu płatniczego, który każdemu innemu wyrokowi sądowemu się równa, pogodzić się dało, i daleko prościejszym środkiem wydawałoby się nam, odmówienie intabulacyi egzekucyjnej długom wekslowym, i likwidowanie takich długów przeciw hipotece, **wyjąwszy masy konkursualne.** A możeby się dało przytoczyć na obronę takiego rozporządzenia, iż **dopóki egzekucya realna tylko się przedażą całej hipoteki w drodze licytacyi uskutecznia**, a rezultaty takiej licytacyi nietylko dłużnika ale i innych jego wierzycieli hipotecznych na niepowetowane straty narażać mogą, nie zupełnie słusznym się zdaje, aby taka sprzedaż egzekucyi tylko na mocy nakazu płatniczego żądaną być mogła, który zwykle w 48 godzinach po najsumaryczniejszej procedurze, a często bez żadnej wydawanym bywa. Jeszcze niesłuszniejszem być się zdaje, aby ów, któren poborem wysokich procentów wynagradzał sobie z góry mniejsze bezpieczeństwa pożyczki, osiągał potem dla podwójonego tym środkiem kapitału tego samego bezpieczeństwa, dla którego prawdziwi wierzyciele hipoteczni się od początku mniejszym procentem kontentowali, i aby tym sposobem kumulował większe zyski, z równym bezpieczeństwem. Tem mniej dopuścić wypada, aby jeszcze większe korzyści nad prawdziwemi wierzycielami hipotecznemi osiągał, a korzyścią tą jest, iż uznanie sądowe owej wierzytelności i zabezpieczenia onejże tabularne w najkrótszym czasie otrzymuje, kiedy wierzyciele hipoteczni dopiero w drodze dłuższego procesu wierzytelność swą przewieść musieli.

Te to względy przemawiać nam się zdawały, za przywróceniem dawniejszego prawodawstwa, które wierzycielom wekslowym tylko egzekucyą mobilarną i osobistą przyznawali, i którym cały przemysł i handel austryacki tak długo się obchodziły.

Gdyby atoli takowe orzeczenie z ogłoszeniem nowego prawa wekslowego i zasadami ogólnemi teraźniejszego prawodawstwa cywilnego pogodzić się nie dało, trzebaby, aby prawodawca inne skuteczniejsze jeszcze środki ku osiągnięciu tego samego celu obmyślił, jeżeli dłużnik przy zupełnej wolności umów o warunki pożyczki, na wolę wierzyciela zupełnie zdany być nie ma. Chcielibyśmy nakoniec, aby przy takiej zupełnej wolności umów dla długów **sto reńskich m. k.** nie przenoszących, pewne ograniczenia zatrzymano, któreby włościanów, rzemieślników i w ogólności ludzi uboższej kategoryi od za wielkich uciśnień lichwiarskich chroniło. Zgadzają się na to najgorliwsi przeciwnicy wszelkich praw przeciw lichwie i wszelkich ograniczeń stopy procentowej, ale zgadzają się i na to, że jeżeli to ograniczenie niema pozbawić ludzi tej kategoryi możności zaciągania pożyczek potrzebnych, trzeba aby *maximum* stopy procentowej dla takich pożyczek znacznie wyżej nad istniejące postanowione zostały. Zdaniem naszem trzeba by to *maximum* do 1% miesięcznie podnieść, ale i przekroczenie onegoż surowo karcić. We Lwowie 4. stycznia 1857.

Już po ukończeniu tej rozprawy wyczytaliśmy z artykułu pana Leon Faucher umieszczonego w nowym dziele: *Dictionaire de l'Economie politique*, iż uchwałą w trzecim roku panowania królowej Wiktoryi zapadłą, nietylko pożyczki wekslowe na dłużej jak na rok nie opiewające, ale i wszelkie inne pożyczki, dziesięć funtów szterlingów przenoszące lub hipotekarnie nie zabezpieczone, zpod mocy obowiązującej praw przeciw lichwie wyjęte zostały, tak, że dzisiaj by tylko **długi hipoteczne i pożyczki dziesięć funtów szterlingów tj. sto złr. nie przenoszące ograniczeniu prawnemu stopy procentowej by podlegały.** Byłoby to z małemi odmianami ta sama modyfikacya, którą dla prawodawstwa austryackiego zaproponowaliśmy.

Żałujemy tem więcej, że niemając przy ręku obszerniejszych sprawozdań z rozpraw parlamentarnych owych lat, niemożemy ani sprawdzić podania p. Leon Faucher, ani zbadać powody, które tak ważną reformę w prawodawstwie angielskiem zdecydowały. Bylibyśmy te rozprawy tak dokładnie i bezstronnie czytelnikom naszym podali, jak to z rozprawami parlamentarnemi francuzkiemi uczyniliśmy, ponieważ za większą przysługę dla rzeczy i dla czytelników uważamy, zebrać i zestawić to co najznakomitsi prawnicy i mężowie stanu w przedmiocie tak często już rozbieranym orzekli, i ustanowili jak przedkładać indywidualne nasze zdanie. Może już rysem historycznym prawodawstwa francuzkiego, w kwestyi lichwy przyczyniliśmy się do wykazania, że kwestya ta nie jest tak łatwą i poziomą jak się wielu wydawało, że jest w związku z całem prawodawstwem cywilnem i karnem każdego państwa, że sięga najwyższych, najtrudniejszych kwestyi prawniczych. My przynajmniej dzielimy zupełnie przekonanie, przez sławnego legistę p. Dupin w roku 1836 wyrzeczone, że kwestya ta, nie tyle jest kwestyą ekonomii politycznej, ile prawniczą. Ośmielimy się dodać, że znaczna część przepisów, które kodeksa cywilne państw europejskich względem pożyczek zawierają, i które ekonomiści za zabytek zastarzałych przesądów lub źle zrozumianej opieki prawodawcy nad stronami prywatnemi mają, że przepisy te, podług naszego zdania z natury kontraktu pożyczki i z nieuchronnej różnicy wynikają, która co do wysokości prowizyi i innych warunków umowy między pożyczką zwracalną, a taką pożyczką zachodzić musi, która sama się umarza, lub na rentę dożywotnią udzieloną bywa, i że chcąc zastosować do wszelkich pożyczek zasadę zupełnej wolności umowy, nietylko system hipotekarny austryacki, ale i nieledwo cały rozdział kodeksu naszego cywilnego tyczący się kontraktu pożyczki znacznie zmienić wypadnie. 11. Lutego 1857.

Obrót handlu krajowego w listopadzie 1856.

Porządkiem nowej taryfy.

(Obacz Nr. 3 i 7 Dodatku tygodniowego.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono		w okręg Namiestnictwa lw.	na Bukowinę	Wprowadzono		w okręg Namiestnictwa lw.	na Bukowinę
	funtów				funtów		
Kakao w łupach i pestkach . . .	„	3,40	—	Wyroby tytoniu	„	92	1,81
„ tarte i przerabiane . . .	„	56	—	Owoce przyprawne	„	16,66	430,06
Kawa surowa i surogaty	„	465,16	70,61	Zboże: pszenica, orkisz	„	2089,80	1650,42
„ palona	„	2	—	„ żyto, kukurudza, hreczka	„	16,53	25358,74
Korzenie pospolite	„	91,01	18,48	„ jęczmień, słód i owies . .	„	94,70	3971,75
„ przednie	„	23,17	2,74	Ryż trzebiony	„	142,42	39,28
„ najprzedniejsze	„	2	1	Mąka i mieliwo	„	607,70	778,13
Owoce południowe przednie . . .	„	265,58	42,25	Nasiona olejne i rośliny	„	335,94	104,65
„ średnie	„	171,30	31,43	„ gorczyca surowa i tarta .	„	404,81	120,23
„ pospolite	„	63,89	37,60	„ bliżej nieoznaczone . . .	„	22,12	6,27
Herbata	„	207,98	3,00	Ryby, śledzie, sztokfisz	„	726,33	212,27
Cukier rafinowany	„	131,35	16,42	„ innego rodzaju	„	680,67	662,08

Wprowadzono		w okręg Namiestnictwa lw.	na Bukowinę
	funtów		
Skóry bliżej nieoznaczone	„	172,44	461,32
„ pospolite	„	78,50	42,69
Futra	„	63,09	3,03
Sierć surowa	„	383,50	1,90
Miód przasny	„	10,56	79,30
Sery	„	12,35	282,47
Oleje, tran	„	122,89	3,55
Tłuszcze, łoje	„	2311,41	293,38
Oliwa w beczkach	„	27,90	25,93
Olej kokosowy i palmowy	„	32,40	9,12
Inne oleje	„	143,89	47
Piwa i miody pite w butlach	„	10,34	—
„ w beczkach	„	71,94	4,42
Trunki palone, wódka, rum, arak	„	223,76	31,01
Trunki słodzone	„	9,06	3
Wino i moszcz w flaszach	„	95,51	21,99
„ moldawskie	„	—	8901,35
Winogrona	„	—	21,49
Musztarda	„	9,10	30
Suchary, przyprawy do jedzenia	„	42,67	12,84
Materye lekarskie	„	5,72	2,94
„ najprzedniejsze	„	1,57	—
Materye farbierskie, indigo, koszenila	„	5,65	1,59
Żywica	„	634,09	17
Guma różnego rodzaju	„	4,79	1,22
Materye chemiczne, boraks	„	—	33,92
Żelazo nie przerabiane	„	6,99	—
Blacha żelazna, czarna	„	58,59	—
„ polerowana	„	—	3,92
Żelazo lane	„	—	9,80
Bawełna surowa	„	2,46	
Len i konopie	„	539,95	13
Wełna surowa	„	3503,53	1799,82
Przędza bawełniana surowa	„	11	1,73
„ bielona	„	7,63	13
„ farbowana	„	6,00	21
Przędza lniana w niciach	„	17	—
„ wełniana farbowana	„	6,18	—
Wyroby bawełniane pospolite	„	—	48
„ „ średnie	„	11,19	61
„ „ ze związku celnego	„	41	—
„ „ przednie	„	5,20	43
„ „ ze związku celnego	„	10	7,72
„ „ najprzedniejsze	„	39	1,50
„ „ ze związku celnego	„	13	1
Wyroby lniane pospolite	„	1,06	—
„ średnie	„	45	—
„ ze związku celnego	„	85	—
„ przednie	„	6	—
„ ze związku celnego	„	1	—
Wyroby wełniane najpośledniejsze	„	8	65
„ pospolite	„	15,53	3,87
„ średnie	„	13,86	52
„ ze związku celnego	„	7,83	1,90
„ przednie	„	3,91	34
„ ze związku celnego	„	5	—
„ najprzedniejsze	„	4	14
„ ze związku celnego	„	—	2
Wyroby jedwabne przednie	„	1,23	83
„ „ ze związku celnego	„	45	10
„ „ pospolite	„	1,03	5
„ „ ze związku celnego	„	56	2
Suknie i stroje pospolite	„	3,44	1,27
„ „ przednie	„	39	67
„ „ najprzedniejsze	„	21	7
Papier zwyczajny	„	12	—
„ ze związku celnego	„	26	—
„ przedni	„	45	—
„ ze związku celnego	„	4,43	1

Wprowadzono		w okręg Namiestnictwa lw.	na Bukowinę
	funtów		
Papier najprzedniejszy	„	8	—
„ ze związku celnego	„	4	—
Wyroby z papieru	„	2,34	2,08
„ „ ze związku celnego	„	1,13	11
„ kuśnierskie surowe	„	5,75	29
„ „ ze związku celnego	„	2,56	2,10
„ „ gotowe	„	53	5
Skóry proste	„	54,77	4
„ przednie	„	4,26	—
„ ze związku celnego	„	1	7,28
Wyroby ze skóry i kauczuku pospolite	„	32	94
„ ze związku celnego	„	14	2
„ przednie	„	2,01	3
„ ze związku celnego	„	2,08	—
Rękawiczki	„	9	—
Wyroby kościane, róg wielorybi	„	2,58	—
„ przednie	„	62	—
„ ze związku celnego	„	3	3
Wyroby drewniane najpospolitsze	„	6,62	3,55
„ „ przednie	„	26	—
„ „ ze związku celn.	„	26	—
„ „ najprzedniejsze	„	15	—
„ „ ze związku celnego	„	4,71	—
Wyroby gliniane najpospolitsze	„	—	7
„ „ pospolite	„	—	39
„ „ średnie	„	1,50	43
„ „ przednie	„	2	—
„ „ ze związku celnego	„	93	—
„ „ najprzedniejsza	„	12	—
„ „ ze związku celnego	„	17	—
Wyroby żelazne najpospolitsze	„	20	—
„ „ ze związku celnego	„	5	—
„ „ pospolite	„	5,66	33
„ „ ze związku celnego	„	15,11	—
„ „ przednie	„	1,77	—
„ „ ze związku celnego	„	29,67	—
Wyroby z kruścu	„	1,95	1,34
„ cynkowe ze związku celnego	„	1,02	—
Instrumenta	„	7,00	8
Drobny towar najprzedniejszy	„	82	—
„ „ przedni	„	1,47	5
„ „ ze związku celnego	„	1	2
„ „ pospolity	„	1,18	3
„ „ ze związku celnego	„	6	31
Preparata chemiczne	„	6,23	1,12
„ „ przednie	„	3,48	—
„ „ rozmaite	„	2,96	—
Świece	„	26,16	6
Mydło proste	„	1,93	1,67
„ pachniące	„	69	—
Książki, karty, muzykalia	„	9,50	—
„ „ ze związku celnego	„	29,19	5,59
Obrazy na papierze	„	55	—
„ ze związku celnego	„	2,44	7
Kości	„	313,09	4,48
Bydło: woły, byki	sztuki	37	4487
„ krowy i cielęta	„	9	7
„ owce i kozy	„	1	7850
Nierogacizna	„	5	465
Stadnina: konie i źrebięta	„	152	11
	stopy kubiczn.		
Drzewo na opał	„	7920	—
„ transport lądem	„	—	16892
„ fabryczne	„	900	—
„ transport lądem	„	390	451

Wywóz za granicę.

Wywieziono		z okręgu Namiestnictwa lw.	z Bukowiny
	funtów		
Owoce świeże	„	—	216,78
Zboże: żyto, kukurudza, hreczka	„	1783,00	—
„ jęczmień, słód, owies	„	1346,70	—
Mąka i mieliwo	„	1635,50	20,35
Rośliny rozmaite	„	18,63	5,04
Miód	„	141,56	—
Wosk żółty i biały	„	6,00	126,73
Sery	„	16,50	25,63
Wino w beczkach i butelkach	„	54,01	—

Wywieziono		z okręgu Namiestnictwa lw.	z Bukowiny
	funtów		
Preparata chemiczne, arszenik	„	52,67	—
Żywe srebro	„	66,06	—
Bawełna surowa	„	377,11	—
Wyroby lniane najpospolitsze	„	—	153,90
„ „ pospolite	„	38,41	18,24
„ „ średnie	„	101,20	23,07
„ „ przednie	„	24,00	1,00
Wyroby bawełniane najpospolitsze	„	83	1,86
„ „ pospolite	„	—	215,41

*

Wywieziono		z okręgu Namiestnictwa lw.	z Bukowiny
	funtów		
Wyroby bawełniane średnie . . .	„	8,85	56,88
Suknie i stroje pospolite	„	4,38	9,00
Skóry proste	„	—	176,04
Wyroby skórzane pospolite . . .	„	4,31	28,64
„ „ przednie . . .	„	12,48	2,71
Wyroby drewniane najpospolitsze	„	—	622,70
„ „ przednie . . .	„	—	74,07
„ „ najprzedniejsze	„	67,10	—
Szkło i wyroby szklanne	„	66,17	22,99
„ „ średnie	„	240,25	12,60
„ „ przednie	„	12,72	24,79

Wywieziono		z okręgu Namiestnictwa lw.	z Bukowiny
	funtów		
Wyroby gliniane pospolite . . .	„	—	54,29
Wyroby żelazne najpośledniejsze .	„	36,66	13,21
„ pospolite	„	1977,86	44,80
Instrumenta	„	96,76	8,60
Maszyny żelazne	„	3,10	60,00
Drobny towar pośledni	„	—	31,64
Preparata chemiczne, farby . . .	„	30,83	8,01
Zapałki	„	14,00	14,64
Książki	„	12,01	3,60
Drzewo fabryczne	stóp kub.	41452	8806

Cukiernie galicyjskie.

(Obacz Nr. 52 Dodatku tygod. z r. 1856.)

Wykaz spotrzebowanej ilości buraków w listopadzie i w grudniu 1856 — 1855.

Miesiąc **listopad** roku 1856 sprzyjał wyrobom cukru na **fabryce Tłumackiej** więcej niż listopad 1855; spotrzebowano bowiem teraz 11,200 cetnarów suszonych buraków; gdy przeciwnie o tej porze roku 1855, użytych być mogło tylko 3,000 cetnarów na fabrykacyę cukru.

Czynniejsza jeszcze nad inne fabryki cukru, **cukiernia Tłumacka** spotrzebowała w miesiącu **grudniu** 1856 roku, 6,000 cetnarów suszonych buraków; znacznie więc **mniej** niż było w grudniu 1855, bo wtedy przerobiła 5,000 cetnarów świeżych, a 10,400 cetnarów suszonych buraków.

Pilzno 1428.

Władysław Jagiełło, powołując się na przywilej Kazimierza Wielkiego, uwalnia Pilźnian od opłaty cła i targowego w Wojniczu.

Wladislaus dei gracia Rex Polonie, Lithuanieque Princeps supremus et Heres Russie etc. Significamus | tenore p(rese)ncium quibus expedit universis p(rese)ncium noticiam habituris. Quomodo iuxta literas serenissimi Principis | Kazimiri Regis Polonie nostri predecessoris coram nostra Maiestate productas quibus ciuitas nostra Pylsno | ab exacionibus et solucionibus Theloneoque et foralium est in Woynycz libera penitus et exempta, condicion(e)m| eiusdem ciuitatis Pylsno cupi(n)s facere meliorem ciuibus mercatoribus vectoribus et salis ductoribus aliisque| Incolis in ipsa ciuitate existentibus, ab omnibus solutionibus et quibuscunque dationibus Theloneorum et foralium| tociens quociens ipsos cum mercancys et rebus in Woynycz desendere contingerit om(ni)modam dedimus et co(n)tulimus | damusque et confirmamus pres(en)tibus libertatem. Quocirca vobis Capitan(eis) Tenvtarys Procuratoribus Viceprocu(rator)ibus| In Woynycz et signater Marco ciui Cracovien(si) Theoloneatari nostro Consulibus et Ciuibus ibi et in Woynycz | qui pro tempore fuerit Theoloneatoribus fidelibus nostris dilectis firmis n(os)tris damus Regalibus in Mandatis, | Q(ua)tenus dictos Ciues Mercatores Vectores et salis ductores, et quosuis predicte Ciuitati(s) nostre Pylsno incolas tocie(n)s | quociens ipsos ibidem in Woynycz desendere cum rebus et mercancys quibuscunque et quo|tien)s contigerit vendere et | eme(re) eciam in foris tam nundinum q(ua)m Ebdomadarium permittatis et permitti faciatis absque p(re)fati Theolonei exactione et | solucione citra nostram reuocationem s(peci)alem efficientes. ne in rebus ipsorum et mercancys predicti(s) dampnum pa|ciatur aliquod et grauamen. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio l(ite)rarum. Actum et datum | in Pylsno feria sexta in crastino sancti Martini Anno Domini Millesimo Quadringentesimo vigesimo oct(av)o.

Ad Relacionem vene(rabili)s Johan(n)is | Decani Crac(oviensis) Regni Polonie Cancelary etc.

Władysław z bożej łaski Król Polski, Wielki Książe Litwy i dziedzic Rusi i t. d. Oświadczam niniejszem wszystkim którym o tem wiedzieć należy, iż według pisma Jego królewskiej Mości Kazimierza Króla Polskiego, naszego poprzednika, okazanego nam, miasto nasze Pilzno zostało od poborów i opłat cłowych i targowych w Wojniczu zupełnie uwolnione i wyjęte. My więc życząc sobie tegoż miasta Pilzna polepszyć stan mieszczan, kupców, przewoźników i solarzy równie jak innych mieszkańców w tem mieście znajdujących się, daliśmy i udzieliliśmy, dajemy i potwierdzamy niniejszem zupełną wolność od wszelkich opłat i jakichkolwiek danin cłowych i targowych, ilekroć im z towarem i rzeczami do Wojnicza udawać się wypadnie. Zatem wam starostom, dzierżawcom, zawiadowcom i podzawiadowcom w Wojniczu, a zwłaszcza Markowi mieszczaninowi krakowskiemu celnikowi naszemu, burmistrzom i obywatelom tamże i w Wojniczu, jaki podtenczas będzie, celnikom wiernym nam miłym polecamy królewskim naszym rozkazem pomienionych mieszczan, kupców i przewoźników, solarzów równie jak wszystkich mieszkańców rzeczonego miasta naszego Pilzna, ilekroć wypadnie im tamże do Wojnicza udawać się z rzeczami i towarem jakiegokolwiek gatunku, także sprzedawać i kupować w rynku tak podczas jarmarków jak w tygodniowych targach, abyście puszczali ich tam, a puszczali bez żadnego wymagania opłaty, zwanej cłem, wyjąwszy wtedy, gdybyśmy to wyraźnie odwołali, iżby w sprawach ich i kupiectwie pomienionem nie wynikła ztąd jakowa szkoda i uciążliwość. W moc czego przy piśmie niniejszem jest przywieszona pieczęć nasza. Działo się i dano w Pilźnie w sobotę nazajutrz po św. Marcinie roku Pańskiego 1428.

Na przedstawienie przewielebnego Jana dziekana krakowskiego koronnego kanclerza.

Oryginał na pargaminie napisany znachodzi się w zbiorze p. A. Bielowskiego. Pieczęć oderwana.

Jan Wagilewicz.

Sprostowanie do Nr. 7 Dod. tyg.

Dyplom str. 28, wiersz 25, swój pozew; popraw: swoją moc.
„ „ „ „ 27, rzecz „ pozew.
„ „ „ „ 41, Chrzeń „ Chrzen.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. Drukarni rządowej.